

26 A:8

När en kommun, som ålagts att se till att allmän va-anläggning kom till stånd, i samband därmed förvärvat enskild va-anläggning, har förvärvet ansetts kunnat göras på ett billigare sätt så att beaktansvärt lägre totalkostnad hade uppkommit per betjänad fastighet i området än inom verksamhetsområdet i övrigt. Anläggningsavgiften för berörda fastigheter har till följd härav reducerats till hälften.

Y. och S.L. äger fastigheten G 1:127 och E.B. äger G 1:158. Båda fastigheterna ingår numera i verksamhetsområdet för kommunens allmänna va-anläggning. De är byggda med enbostadshus som används för fritidsändamål. Makarna L.:s hus är fristående med en boyta om 56 m². E.B. har ett lofthus med en boyta om 71 m². Fastigheterna ligger i fritidshusområdet Kvarnåkershamn cirka sex mil söder om Visby. Detta område exploaterades i slutet av 1970-talet och början av 1980-talet. Exploateringen grundades på ett exploateringsavtal mellan Gotlands kommun och HSB:s Riksförbund Ekonomisk Förening.

Enligt exploateringsavtalet skulle HSB tillhandahålla mark och utföra vatten- och avloppsledningar inom området samt en avloppsreningsanläggning. För renvattenförsörjningen var avsikten inledningsvis att en anläggning för framställande av hushållsvatten genom avsättning av havsvatten skulle byggas. Detta ändrades emellertid genom tilläggsavtalet såtillvida att kommunen åtog sig att dra fram en vattenledning till området mot att HSB svarade för hälften av den slutliga entreprenadsumman. HSB skulle då i stället utföra ett vattenverk med erforderlig tryckstegringspumpstation och reservoar. Va-anläggningen avsågs att drivas som en allmän va-anläggning och skulle när hela exploateringen var genomförd överlämnas till en särskild för ändamålet bildad samfällighetsförening. Fram till dess att samfällighetsföreningen bildats och övertagit va-anläggningen skulle HSB var huvudman för anläggningen och svara för drift och underhåll av den. HSB gavs enligt exploateringsavtalet rätt att av fastighetsägarna inom området ta ut ersättning för nedlagda kostnader. För rätta fullgörandet av HSB:s skyldigheter enligt exploateringsavtalet ställdes säkerhet i form av borgen av HSB:s Riksförbunds Sparkassa. Exploateringen avsågs omfatta omkring 300 fastigheter och va-anläggningen dimensionerades därefter. Exploateringen av det södra området med utbyggnad av ledningsnät samt uppförande av vattenverk och avloppsreningsverk genomfördes och fastigheter såldes. Cirka 90 fritidshus uppfördes. I början av 1980-talet stagnerade emellertid fritidshusmarknaden och exploateringen av det norra området kom aldrig att fullföljas. HSB avvecklade sin fritidshusverksamhet och överlät genom ett avtal den 19 juni 1990 sitt engage-

mang i Kvarnåkershamn till Pangea Förvaltning AB (Pangea). Pangea godkändes av kommunen som ny part i exploateringsavtalet genom en överenskommelse den 24 april 1992. Enligt denna överenskommelse ändrades säkerheten för fullgörandet av åtagandena enligt exploateringsavtalet till en bankgaranti på 300 000 kr. Under Pangeas tid som huvudman för va-anläggningen uppvisade bolaget brister i tillsyn och skötsel av anläggningen. Periodvis skötte kommunen va-anläggningen på Pangeas bekostnad. Den 12 juni 1996 försattes Pangea i konkurs på egen begäran. Under sommaren 1996 skötte kommunens gatukontor driften av va-anläggningen på Pangeas bekostnad. Genom beslut av miljö- och hälsoskyddsnämnden den 13 augusti 1996 förbjöds Pangea vid vite att släppa ut avloppsvatten från avloppsreningsverket i Kvarnåkershamn från och med den 16 september 1996. Konkursförvaltaren stängde den dagen av vattentillförseln till fastigheterna och dagen efter överlämnade kommunen nycklarna till va-verket till konkursförvaltaren. Kommunen upprätthöll leveransen av vatten till vattenverket, vilket möjliggjorde hämtning av vatten vid tappställen, och tillfälliga toaletter, TC, ställdes ut.

Fastighetsägarna gav in en ansökan till länsstyrelsen med begäran om att länsstyrelsen med stöd av 2 § lagen (1970:244) om allmänna vatten- och avloppsanläggningar (va-lagen) skulle ålägga kommunen att sörja för eller tillse att allmän va-anläggning kom till stånd för södra Kvarnåkershamns fritidshusområde. Länsstyrelsen biföll fastighetsägarnas begäran och förelade i beslut den 29 november 1996 med ändring den 16 december 1996 kommunen att sörja för eller tillse att allmän va-anläggning kom till stånd i Kvarnåkershamn senast den 1 januari 1998. I beslut den 10 april 1997 avslog regeringen kommunens och fastighetsägarnas överklagande av länsstyrelsens båda beslut. Kommunen har därefter fullgjort sin skyldighet enligt beslutet genom att förvärva åtta fastigheter från konkursboet, bl.a. fastigheten G 2:1 där avloppsreningsverket är beläget. Köpeskillingen uppgick till 2 975 000 kr. Kommunen tillträdde fastigheterna och va-anläggningen den 14 maj 1997. Sedan fastigheterna tagits in i verksamhetsområdet för den allmänna va-anläggningen, har kommunen i faktura med förfallodag den 16 februari 1998 debiterat sökandena som ägare av sina respektive fastigheter anläggningsavgift för vatten och avlopp med 76 205 kr.

Fastighetsägarna yrkade att Va-nämnden skulle fastställa att de inte var skyldiga att erlägga den debiterade anläggningsavgiften.

Med hänvisning till att detta fall prövas som ett pilotmål med betydelse för alla övriga berörda fastighetsägare och att målet är av principiell betydelse för frågan om rätten till förnyat avgiftsuttag yrkade fastighetsägarna vidare ersättning av kommunen för sina ombudskostnader med 135 563 kr, varav hälften belöper på makarna L. och hälften på E.B.

Kommunen bestred fastighetsägarnas talan. Kommunen bestred rättegångskostnadsyrkandet och anförde att beloppets storlek inte kan anses motsvara omfattningen av nödvändiga insatser för sökandenas processföring i målet.

Fastighetsägarna anförde: De vitsordar att avgiften i och för sig är riktigt beräknad enligt kommunens va-taxa. Grunden för deras talan är dels att de redan har betalat anläggningsavgift till va-anläggningens huvudman, dels att den nu påförda anläggningsavgiften strider mot va-lagens bestämmelse om att avgiftsskyldigheten skall fördelas efter skälig och rättvis grund eftersom de tidigare har betalat för fastigheters anslutning till va-anläggningen.

Genom att förvärva och driva va-anläggningen har kommunen övertagit huvudmannaskapet för denna anläggning. Därigenom har kommunen, även om något särskilt avtal inte träffats därom, inträtt i ett rättsförhållande gentemot fastighetsägarna. Oavsett vem förvärvet av anläggningen skett från, innebär detta att någon ytterligare anläggningsavgift inte skall betalas. Den omständigheten att anläggningen blev allmän till följd av att kommunen övertog den medför inte att redan anslutna fastigheter kan bli skyldiga att betala ytterligare en anläggningsavgift. Eftersom fastighetsägarna har fullgjort sin betalningsskyldighet avseende anläggningsavgift gentemot tidigare huvudman har kommunen som ny huvudman inte rätt att ta ut ytterligare anläggningsavgift. I vissa fall kan emellertid en huvudman vara berättigad att ta ut ytterligare engångsavgift, exempelvis vid en nyinvestering. Kommunen har övertagit en befintlig anläggning och har inte vidtagit några andra åtgärder med anläggningen än sådana som åligger en huvudman för en va-anläggning i form av sedvanlig drift och underhåll. Det finns därför ingen grund för att påföra fastighetsägarna ny anläggningsavgift.

Det är inte heller skäligt och rättvist att de skall betala ytterligare en anläggningsavgift. Den s.k. sociala kostnadsfördelningsregeln innebär att jämförbara fastigheter skall påföras lika avgifter. De gör beträffande denna princip i första hand gällande att tidigare erlagda avgifter skall beaktas. Att mot denna bakgrund påföra fastigheter, som en gång erlagt avgifter anpassade till de vid anläggningstiden faktiska anläggningskostnaderna, ytterligare engångsavgift strider mot skälig och rättvis grund. Till stöd härför åberopas rättsfallet NJA 1983 not A 2. För det fall att Va-nämnden skulle finna att den sociala fördelningsprincipen i stället skall uppfattas så att man helt skall bortse från tidigare erlagda engångsavgifter och att ny engångsavgift i enlighet med denna princip skall erläggas utifrån gällande kommunal taxa, gör de gällande att kostnaden för den aktuella anläggningen i Kvarnåkershamn väsentligt understiger den normala kostnad som ligger till grund för taxan och att avsteg från den sociala fördelningsprincipen därför skall göras. Kommunen har förvärvat ett flertal fastigheter från Pangeas konkursbo, däribland G 2:1 inom vilken huvuddelen av va-anläggningen är belägen. Påståendet att förvärvskostnaden för anläggningen utgörs av kostnaden för alla fastigheterna i förvärvet bestrids. Genom köpet har kommunen beträffande övriga fastigheter erhållit full valuta i form av markvärde. Från köpesumman måste det belopp som betalats för annat än va-anläggningen dras ifrån. De kan därför endast vitsorda en kostnad på 759 600 kr. Det bör understrykas att i förvärvet ingick i stort sett hela den norra delen av exploateringsområdet, för vilket detaljplanläggning begärts. Anläggningen betjänar för närvarande cirka

170 fastigheter och är dimensionerad för ytterligare cirka 130 fastigheter. Kommunens kostnad för va-anläggning för den aktuella bebyggelsen understiger väsentligt kostnaderna för normalfallen. Att då ta ut engångsavgift på sätt kommunen önskar kan inte anses vara skäligt och rättvist.

Kommunen anförde: Kommunen har följt regeringens beslut att kommunen skulle sörja för eller tillse att allmän va-anläggning kom till stånd för södra Kvarnåkershamns fritidshusområde. Det mest realistiska alternativet för kommunen var att ta över den befintliga anläggningen från konkursboet. Kommunen ville inte köpa fastigheterna men det var ett ovillkorligt krav från konkursförvaltaren att kommunen skulle köpa fastigheterna. Kommunen var således tvungen att köpa fastigheterna för att få förvärva va-anläggningen. Det var en långdragen process innan parterna kunde enas om villkoren för förvärvet av fastigheterna. Köpeskillingen bestämdes utifrån det belopp fastigheterna var intecknade för. Va-anläggningen uppfyllde inte de krav kommunen ställer på en va-anläggning och var inte i brukbart skick när kommunen övertog den. Kommunen har därför utöver kostnaderna för förvärvet av fastigheterna haft kostnader för att få igång och reparera va-anläggningen. Det kostade 100 000 kr att få igång va-verket och kommunen fick investera i en ny biorotor till avloppsreningsverket, vilket kostade en miljon kr. I vattenverket har kommunen bytt pumpar. Ledningsnätet är relativt nytt och består av PVC-rör. Va-verket är igång under sommartid. Kommunen tittade även på vad det skulle kosta att bygga en ny va-anläggning och gjorde en beräkning av vad det skulle kosta att lösa in va-anläggningen. Att lösa in va-anläggningen skulle enligt kommunens beräkning kosta lika mycket som alternativet att förvärva fastigheterna. Kommunen såg då till vilket marknadsmässigt restvärde anläggningen kunde ha. När Pangea skulle ta över HSB:s åtaganden enligt exploateringsavtalet skedde det i samråd med kommunen och samfällighetsföreningen. Det fördes även diskussioner med samfällighetsföreningen om att föreningen skulle ta över va-anläggningen men det avvisade föreningen. Man kan inte kalla den borgen som ställdes som säkerhet för HSB:s fullgörande av exploateringsavtalet obegränsad. Den var till för att säkra att anläggningen skulle komma till stånd. Exploateringsavtalet omfattade bara det planlagda södra området.

Sedan beslut fattats om utvidgning av verksamhetsområdet skrev kommunen till fastighetsägarna och meddelade dem att anläggningsavgift och bruksavgift skulle komma att utgå och att förbindelsepunkt för fastigheterna fanns upprättad på befintlig servisledning 0,3 m från respektive fastighets gräns. Va-lagens bestämmelser gäller. Kommunen har förvärvat va-anläggningen och meddelat förbindelsepunkt. a-lagens krav för att avgiftsskyldighet skall föreligga är således uppfyllda. Kommunen har debiterat fastighetsägarna avgift enligt gällande va-taxa. Det är riktigt att avgiften för va-anläggningen ingick i köpeskillingen för fritidsfastigheterna. Genom denna avgift har fastighetsägarna i Kvarnåkershamn bidragit till kostnaden för den privata va-anläggningen. Det är svårt att säga om avgiften svarar mot en rättvis andel av kostnaden för va-anläggningen. Någon avgift har emellertid inte tidigare betalats till kommunen. Fastighetsägarna har inte bidragit till kommunens finansiering av

kommunens allmänna va-anläggning. De skall bidra till kostnaderna för hela den allmänna va-anläggningen.

Fastighetsägarna tillade: Att de som fastighetsägare inte har bidragit till finansieringen av kommunens allmänna va-anläggning är riktigt såtillvida att de inte har gjort någon direkt inbetalning till kommunen. De har dock indirekt bidragit fullt ut till kostnaderna för den befintliga va-anläggningen. Därtill kan läggas att ett avsevärt bidrag till kommunens allmänna va-anläggning lämnats genom att HSB i enlighet med § 3 a i tillägget till exploateringsavtalet svarat för hälften av kostnaden för framdragnings av erforderlig vattenledning på sträckan fram till området. Denna ledning är cirka 15 km lång och betjänar många fler fastigheter än dem inom södra Kvarnåkershamn.

Regeringen har ålagt kommunen att sörja för eller tillse att en allmän va-anläggning kom till stånd i området. Detta åläggande är ett sätt att visa kommunen att den själv har ett ansvar eftersom den inte förmått tillse att exploatören fullföljt sitt åtagande. Inköp och upprustning av anläggningen är det pris kommunen får betala för att den förfarit oaksamt som part i exploateringsavtalet. Mot denna bakgrund är det oskäligt mot sökandena om kommunen tillåts att genom förnyat avgiftsuttag inte bara kompensera sig för uppkomna kostnader utan även påföra avgifter som sammantaget för området avsevärt överstiger investeringskostnaden.

Va-nämnden yttrade:

Det bör till en början noteras att det var en enskild va-anläggning som kommunen förvärvade. Genom förvärvet och kommunens övertagande av driften blev den allmän. Och som en direkt följd av att kommunen sedan har tagit in fastigheterna i verksamhetsområdet för den allmänna va-anläggningen och meddelat förbindelsepunkt har avgiftsskyldighet enligt 9 § lagen (1970:244) om allmänna vatten- och avloppsanläggningar (va-lagen) uppkommit för fastighetsägarna gentemot kommunen som huvudman för anläggningen. Det innebär att fastighetsägarna därefter måste vara med och betala nödvändiga kostnader för hela den allmänna va-anläggningen inom verksamhetsområdet. Denna fastighetsägarnas skyldighet liksom deras häremot svarande rätt att bruka den allmänna anläggningen grundas på va-lagstiftningens bestämmelser. Kommunen kan i va-relationen inte anses ha inträtt i det rättsförhållande som tidigare gällt mellan HSB och fastighetsägarna.

Fastighetsägarna har inte betalat någon anläggningsavgift till kommunen. Enbart den omständigheten att de indirekt genom köpeskillingen för fastigheterna och möjligen också på annat sätt har bidragit till kostnaderna för den dåvarande enskilda va-anläggningen i Kvarnåkershamn fritar dem inte från skyldigheten att betala anläggningsavgift enligt gällande va-taxa när det gäller anslutningen till den allmänna anläggningen.

I detta läge har fastighetsägarna invänt att det skulle strida mot regeln i 26 § va-lagen om en skälig och rättvis fördelning av avgiftsskyldigheten att ta ut anläggnings-

avgift av dem enligt gällande taxa. De har därvid hänvisat huvudsakligen till att de indirekt har bekostat den ursprungliga anläggningen och till att kommunens kostnader för den allmänna va-anläggningen i Kvarnåkershamn väsentligt understiger den normalkostnad som ligger till grund för avgiftsfördelningen i taxan.

Nyssnämnda regel i 26 § va-lagen har sin bakgrund i de betydligt mer omfattande fördelningsregler som tidigare gällde enligt 1955 års va-lag. Där föreskrevs i 15 § att avgifterna skulle stå i skäligt förhållande till fastigheternas större eller mindre nytta av den allmänna anläggningen. Fördelningen efter nytta innefattade enligt uttalanden i förarbetena också en s.k. social kostnadsfördelningsregel. Den gick i stort sett ut på att man vid avgiftsfördelningen skulle frigöra sig från hänsyn till vad de olika delarna av anläggningen kostade huvudmannen. I princip skulle varje fastighet – efter sin nytta – bidra till kostnaderna för anläggningen i dess helhet och inte bara för de ledningar och andra anordningar som var av omedelbar betydelse för fastighetens eget behov. Man bortsåg alltså enligt huvudregeln från huvudmannens kostnader för anslutning av varje särskild fastighet. Det innebar bl.a. att bebyggelsen inom de delar av verksamhetsområdet där kostnaderna var minst fick subventionera de dyrare delarna av anläggningen. Den sociala kostnadsfördelningsregeln genomfördes emellertid inte fullt ut. En viss differentiering ansågs någon gång vara lämplig eller rent av nödvändig. I 15 § andra stycket infördes därför ett fakultativt undantag från huvudregeln i första stycket om fördelning efter nytta. Enligt undantagsbestämmelsen, den s.k. privatekonomiska fördelningsregeln, gällde att om kostnaderna för viss fastighets eller vissa fastigheters anslutning på grund av bebyggelsens lokalisering, terrängförhållandena eller andra omständigheter var avsevärt högre eller lägre än för övriga fastigheter, avgifterna kunde anpassas med hänsyn härtill. Av motiven framgår att bestämmelsen kunde tänkas bli tillämpad exempelvis om ett mindre eftertraktat bostadsområde, där självkostnaderna för vattenförsörjning och avlopp var låga, kunde göras mer begärligt genom att va-avgifterna hölls på en låg nivå. Omvänt kunde det också tänkas vara lämpligt, bl.a. från markpolitisk synpunkt, att ägarna av fastigheter inom ett område, där kostnaderna var osedvanligt höga, genom höjda anslutningsavgifter eller i annan ordning fick bestrida den merkostnad som områdets förseende med vatten och avlopp drog utöver den genomsnittliga kostnaden per fastighet eller enhet inom verksamhetsområdet i övrigt. De vanligaste orsakerna var att kostnaderna för ledningsarbetet på grund av förekomst av berg eller andra ogynnsamma grundförhållanden blev höga eller att terrängförhållanden var sådana att pumpning av avloppsvatten eller höjning av vattenledningstrycket erfordrades. I sådana fall skulle alltså avgifterna kunna justeras så att de bättre stämde med den faktiska självkostnaden just för ifrågavarande fastighet.

Fördelningsregeln i den nya va-lagen 26 § var inte avsedd att i nu berörda hänseenden innebära någon förändring av vad som tidigare gällt. I enlighet med uttalandena i förarbetena har regeln tolkats så att va-avgift alltså i princip skall bestämmas med hänsyn till den huvudsakliga nytta som varje särskild fastighet har av va-anläggningen och med bortseende från huvudmannens individuella kostnader för

fastigheten i fråga. Regeln om fördelning efter skälig och rättvis grund har ansetts vara så pass vidsträckt att den i sig också innefattar undantagsbestämmelsen i 15 § i den äldre lagen. Undantaget är dock inte längre fakultativt. I praxis har slagits fast att nyttoprincipen inte bara kan utan skall frångås när det beträffande viss fastighet föreligger sådana särförhållanden i fråga om dess beskaffenhet och läge eller förhållanden i övrigt som är ägnade att relativt sett avsevärt fördyra eller förbilliga va-försörjningen till fastigheten. Genom en ny bestämmelse i 26 § andra stycket, som trädde i kraft den 1 juli 1996, har utrymmet för sådan avgiftsdifferentiering vidgats ytterligare när det gäller anläggningsavgifter. Det krävs inte längre en avsevärd kostnadskillnad utan det räcker att den är beaktansvärd. "Om kostnaden för en viss fastighets eller vissa fastigheters vattenförsörjning eller avlopp på grund av särskilda förhållanden i beaktansvärd omfattning avviker från vad som i övrigt gäller inom verksamhetsområdet bestäms engångsavgift med hänsyn till dessa skillnader." Lagrådet påpekade i sitt yttrande över förslaget till denna bestämmelse "att, så som regeln har avfattats enligt förslaget, det blir inte endast en möjlighet utan också en skyldighet för huvudmannen att i sådana fall som omfattas av regeln ta hänsyn till kostnadskillnaderna vid fastställande av taxa för anläggningsavgifter".

Den allmänna va-anläggningen i Kvarnåkershamn har onekligen tillkommit under speciella förhållanden. Frågan är nu om detta, som fastighetsägarna påstått, har inneburit att kommunens va-kostnader blivit eller, eftersom hänsyn här endast skall tas till nödvändiga kostnader – borde ha blivit beaktansvärt lägre där än för motsvarande nyttigheter på andra håll inom verksamhetsområdet.

Det sätt va-lagen anvisar för en huvudman, som vill överta en befintlig enskild va-anläggning, är ett inlösenförfarande. Om det för fastighet inom en allmän va-anläggnings verksamhetsområde finns anordning för vattenförsörjning eller avlopp som kan användas för den allmänna anläggningen, är enligt 15 § va-lagen ägaren av anordningen skyldig att på begäran av huvudmannen låta den införlivas med anläggningen mot skälig ersättning. I det här fallet har emellertid kommunen i stället valt att förvärva den enskilda va-anläggningen genom att köpa fastigheterna där anläggningen är belägen och fastigheterna däromkring. Förvärvet avsåg alltså även annat än själva va-anläggningen. Detta måste naturligtvis beaktas när man ser till vilken kostnad kommunen har haft för förvärvet av anläggningen. Enligt kommunens beräkning skulle det dock ha kostat lika mycket att lösa in anläggningen och blivit ännu dyrare att bygga en helt ny va-anläggning i Kvarnåkershamn.

För den senare uppgiften förefaller det finnas stöd, men vad gäller kostnaden för inlösen bekräftar inte utredningen i målet att beräkningen är riktig.

Vad som har förekommit ger enligt Va-nämndens bedömning i stället fog för antagandet att en inlösen skulle ha ställt sig betydligt billigare än det gjorda förvärvet av anläggningen. Inlösen skall enligt lagen ske mot skälig ersättning. Det har i tillämpningen ansetts innebära att ersättningen normalt skall bestämmas till bruksvärdet med avdrag för ålder och slitage. Det har ansetts skäligt att fastighetsägarna, som ju normalt skall ha lösenersättning, på detta sätt tillgodoräknas det bruksvär-

de som anordningarna faktiskt har kvar, eftersom de efter anordningarnas införande med den allmänna anläggningen vanligen förutsätts betala full anläggningsavgift för anslutningen till denna anläggning. Men detta synsätt håller inte i förevarande fall. Här skulle ersättningen nämligen inte ha tillfallit fastighetsägarna utan Pangeas konkursbo. Det finns inte samma skäl för att konkursboet skall tillgodoräknas bruksvärdet. Enligt allmänna värderingsprinciper hade det för konkursboets del varit naturligare att söka anordningarnas marknadsvärde som utgångspunkt för värderingen. Men det inses lätt att anordningar av det här slaget, som till stor del består av ett nergrävt rörsystem, knappast kan anses ha något egentligt marknadsvärde. Värderingen får därför i stället utgå från en mer allmän skälighetsuppskattning med hänsyn till samtliga förekommande omständigheter som kan anses vara av betydelse i sammanhanget. Därvid torde i förevarande fall inte kunna bortses från det förhållandet att det här rör sig om en enskild va-anläggning som i varje fall till största delen torde ha bekostats av fastighetsägarna i Kvarnåkershamns södra fritidsområde för vilka den också tillkommit, att anläggningen hela tiden varit avsedd att bli en allmän anläggning och att exploatören förbundit sig att vederlagsfritt överlåta den för detta ändamål. Mot den bakgrunden borde inlösenersättningens storlek ha blivit skäligen begränsad. Och därav föranledd minskning av kostnaden för kommunens förvärv av anläggningen borde på något sätt ha gottskrivits fastighetsägarna, lämpligen i form av en reduktion av anläggningsavgiften.

Enligt den av Svenska vatten- och avloppsverksföreningen (VAV) publicerade sammanställningen över kommunala vatten- och avloppstaxor har Gotlands kommun år 1998 uppnått 100 procents kostnadstäckning i sin brukningstaxa. Anläggningsavgiften uppgick samma år till 76 205 kr för typfastigheten i statistiken, dvs. en fastighet med ett enbostadshus (enfamiljshus). Eftersom det inte föreligger någon utredning om annat, får Va-nämndens prövning utgå från att anläggningsavgiften i kommunens va-taxa också speglar den ungefärliga storleken av normal anslutningskostnad inom verksamhetsområdet. Vad gäller de särskilda va-kostnaderna i Kvarnåkershamn finns enligt det förut sagda anledning tro att kommunen med ett annat tillvägagångssätt skulle ha kunna hålla kostnaden för själva förvärvet av anläggningen lägre än som skett. Till detta kommer så de ytterligare investeringskostnader som enligt kommunens redovisning behövs för att den förvärvade anläggningen skall försättas i sådant skick som kan krävas av en allmän va-anläggning.

Med hänsyn till vad som sammantaget har kommit fram om de kostnader som varit nödvändiga för att kommunen skulle kunna efterkomma åläggandet enligt 2 § va-lagen att se till att en allmän va-anläggning kom till stånd i Kvarnåkershamn, förefaller det uppenbart att den totala kostnaden per fastighet som avses betjänad av denna anläggning måste vara beaktansvärt lägre än vad som normalt gäller inom verksamhetsområdet. Såvitt utredningen ger vid handen har det följaktligen av kostnadsskäl varit motiverat med en billigare anläggningstaxa i Kvarnåkershamn, i varje fall för de fastigheter som varit med och finansierat den ursprungliga va-anläggningen.

Va-nämnden prövar på grund av det anförda skäligt att här berörda fastighetsägare i södra Kvarnåkershamn inte bör vara skyldiga att betala mer än halva anläggningsavgiften för sina fastigheters anslutning till den kommunala va-anläggningen.

I så måtto skall sökandenas fastställsetalan vinna bifall.

Va-nämnden fastställde att sökandena inte var skyldiga att betala mer än halva den anläggningsavgift som debiterats dem för respektive fastighets anslutning.

Beslut: 1999-03-09, BVa 14

Mål nr: Va 17/98

Sökandena överklagade och yrkade bifall till sin talan vid Va-nämnden. Kommunen bestred ändring.

Miljööverdomstolen fastställde Va-nämndens beslut.

Dom: 2000-08-28, DM 36

Mål nr: M 2334-99

Högsta domstolen lämnade inte prövningstillstånd.